

Tematski solidno obrađena te dobro napisana, knjiga je opremljena tabelarnim pregledima, fotografijama (162 crnobijele i 4 u boji), te sažetkom na engleskom.

Aleksandra MURAJ

Prije više od četvrt stoljeća Slavko Kremenšek je počeo ostvarivati projekt kompleksnoga etnološkoga istraživanja načina života Slovenaca u 20. stoljeću. Na temelju njegove polazne koncepcije o "načinu života" istražen je velik broj slovenskih sredina i napisane su odgovarajuće monografije. Na projektu su se izmjenjivale generacije studenata etnologije, pa je svaka generacija ponešto dodavala i ponešto oduzimala prvobitnoj koncepciji, kako to uostalom uvijek biva u znanosti i u životu.

O samoj koncepciji "načina života" kao središnjoj kategoriji etnološkoga istraživanja moglo bi se raspravljati. Moja joj je stara zamjerka bila to što je ostavljala po strani mnogo od onoga što je nekadašnje etnologija nazivala duhovnom kulturom, poput folklor. A jedva da je u njoj bilo naznaka modernih etnoloških okupacija poput struktura ili simbola ili interpretacije. No o projektima ipak sudimo po rezultatima, a oni bijahu brojni i raznovrsni.

Najnoviji rezultat tog početnog impulsa je monografija o jednoj plemićkoj obitelji iz Slovenije, kakvih je sve do drugog svjetskog rata bilo više. One su davale pečat životu, osobito životu slovenskoga sela, a nestale su sa svim promjenama i političkim pritiscima nakon 1945.

Taj minuli, doslovce razrušeni svijet, jer razrušen je grad Hmeljnik, ali i obitelj, istražila je Bernarda Potočnik i podastrla nam prvo etnološko istraživanje aristokratske sredine u ovom dijelu Europe. Uspomene o proslavi srebnoga pira poslužile su joj da rekonstruira obiteljsko stablo. Potanko je opisala grad, njegovu arhitekturu, kulturu stanovanja i sudbinu grada. Osobna sjećanja članova obitelji na predratni život pomogla su joj da prikaže to vrijeme, obiteljske odnose u njemu i aristokratsku civilizaciju. Ono što je tako često nedostajalo u prijašnjim etnološkim istraživanjima, tj. individualni doživljaj i doprinos kulturi što je etnolozi istražuju, autorica je otkrila uz pomoć pisama i razgovora. Tako je prvobitnu koncepciju "načina života" obogatila sposobnošću prikazivanja pojedinaca, njihove sudbine, njihovih želja, ostvarenja i razočaranja. Treba reći i to da se osim autobiografskim pripovijedanjem sudionika, njihovim pismima te dnevničkim zabilješkama, služila i objavljenom historijskom gralom.

Šteta što je ova knjižica tako tanka, pomislila sam nakon što sam je sa zadovoljstvom pročitala. Kad se danas na svim stranama propitujemo o etnološkoj paradigmi, skloni smo nijekati stare koncepcije u korist novih koje nam se čine bolje. Mislim da je Bernarda Potočnik postupila mnogo mudrije. Svoj je pristup i prosede sagradila u suživotu "starih" i "novih" etnoloških pristupa i metoda. Njezin je rad zacijelo doprinos poznavanju kulture "na slovenskem ozemlju".

Dunja RIHTMAN-AUGUŠTIN

Bernarda Potočnik, Hmelj-nik,
Način življenja plemiške družine
Wambolt von Umstadt med pr-vo
in drugo svetovno vojno, Slo-
vensko etnološko društvo,
Ljubljana 1994., 142 str.